תורה אור

פעמים ששניהם באשם פעמים שהשוכר בחטאת והשואל באשם פעמים שהשוכר באשם והשואל בחטאת. הא כיצד: כפירת ממון=אשם, ביטוי שפתים=חטאת-פעמים ששניהם בחטאת כגון שמתה כדרכה ואמרו נאנסה שוכר דבין כך ובין כך מיפטר-פטור= בחטאת שואל דבין כך ובין כך חובי מיחייב בחטאת פעמים ששניהם באשם כגון שנגנבה ואמרו מתה מחמת מלאכה דתרוייהו קא כפרי ממונא דהא מיחייבי וקא פטרי נפשייהו, שוכר בחטאת ושואל באשם כגון שמתה כדרכה ואמרו מתה מחמת מלאכה- שוכר דבין כך ובין כך מיפטר פטור, חייב בחטאת, שואל דמיחייב 'במתה כדרכה' וקא פטר נפשיה 'במתה מחמת מלאכה'=באשם שוכר באשם ושואל בחטאת כגון שנגנבה ואמרו מתה כדרכה-שוכר הוא דמיחייב בגניבה ואבידה וקא פטר נפשיה 'במתה כדרכה'=באשם שואל דבין כך ובין כך חובי מיחייב=בחטאת, מאי קמ"ל? לאפוקי מדרבי אמי *דאמר כל שבועה שהדיינים משביעים אותה אין חייבין עליה משום שבועת ביטוי שנאמר °או נפש כי תשבע לבטא בשפתים" 'כי תשבע'=מעצמה, קמ"ל דלא כר' אמי.

*אתמר שומר שמסר לשומר *רב אמר פטור ור' יוחנן אמר חייב, אמר אביי: לטעמיה דרב לא מבעיא שומר חנם שמסר לשומר שכר דעלויי עלייה לשמירתו אלא אפילו שומר שכר שמסר לשומר חנם דגרועי גרעה לשמירתו פטור °מאי טעמא דהא מסרה לבן דעת ~~ולטעמיה דר' יוחנן~~ לא מיבעיא שומר שכר שמסר לשומר חנם דגרועי גרעה לשמירתו אלא אפי' ש"ח שמסר לשומר שכר דעלויי עלייה לשמירתו חייב, דא"ל *אין רצוני שיהא פקדוני ביד אחר. אמר רב חסדא הא דרב *לאו בפירוש אתמר אלא מכללא, דהנהו גינאי דכל יומא הוו מפקדי מרייהו גבה דההיא סבתא, יומא חד אפקדינהו לגבי חד מינייהו, שמע קלא בי הלולא, נפק אזל אפקדינהו לגבה דההיא סבתא, אדאזל ואתא אגנוב מרייהו אתא לקמיה דרב ופטריה, מאן דחזא סבר משום 'שומר שמסר לשומר פטור', ולא היא, שאני התם 'דכל יומא נמי אינהו גופייהו גבה דההיא סבתא הוו מפקדי להו, יתיב ר' אמי וקאמר לה להא שמעתא איתיביה ר' אבא בר ממל לר' אמי השוכר פרה מחבירו והשאילה לאחר ומתה כדרכה, ישבע השוכר שמתה כדרכה והשואל משלם לשוכר ואם איתא לימא ליה 'אין רצוני שיהא פקדוני ביד אחר? א"ר הכא במאי עסקינן בשנתנו לן *(רשות הבעלים) להשאיל, אי הכי לבעלים בעי לשלומי? דאמרו ליה-לדעתך, מתיב רמי בר חמא *המפקיד מעות אצל חבירו צררן והפשילן לאחוריו, 'מסרן לבנו ובתו הקטנים *ונעל בפניהם שלא כראוי, חייב שלא שמר בדרך השומרים טעמא דקטנים הא גדולים פטור אמאי נימא ליה 'אין רצוני שיהא פקדוני ביד אחר? אמר רבא *כל המפקיד

על

*) והרי"ף והרא"ש גרסי או נעל בפניהם כו'

שניהם באשם · אם נשבעו לשקר והיו נשכרים בשבועתם להקל פרעון מעליהם כפירת ממון היא זו וקרבן שבועה שלהם אשם איל בן ב' שנים דכתיב (ויקרא ה) והביא את אשמו איל תמים בערכך כסף (שני) שקלים והוא אשם גזילות: נאנסה · ע"י לסטים ונשבעו שכך (א) אע"פ שהשואל משלם אונסין משביעין אותו כדרב הונא שבועה שאינה ברשותו דחיישינן שמא נתן עיניו בה ונשבע שנאנסה ואינה ברשותו: שוכר דבין כך ובין כך מיפטר · מתשלומין, קאי בחטאת: בין כך ובין כך · בין שנשבע באמת שמתה כדרכה בין שנשבע לשקר שנאנסה פטר עצמו מלשלם הלכך אין בשקר זה כפירת ממון דהא אם הודה על האמת היה פטור, שבועת ביטוי היא ובחטאת: שואל דבין כך ובין כך חייב לשלם · נמצא שלא כפר ממון בשיקור שבועתו, ושבועת ביטוי קאי בחטאת: כגון שנגנבה · והשוכר חייב לשלם לבעלים והשואל ישלם לשוכר: ואמרו מתה מחמת מלאכה · ופטר שואל עצמו בשקר מלשלם לשוכר והשוכר מלשלם לבעלים: שמתה כדרכה · ואם הודו על האמת שוכר פטור ושואל חייב: שנגנבה · ושניהם חייבין: ואמרו מתה כדרכה · השוכר פוטר עצמו בשקר אבל השואל לא נפטר בכך מלשלם: חובי מיחייב · לשלם קאי על שבועתו בחטאת: מאי קמ"ל · רבי ירמיה מקניות שלימות הן בשבועות המשנה מחובה לחובה, ומפטור לפטור, ומפטור לחובה, פטור מאשם גזילות, מחובה לפטור חייב: רב אמר פטור · מכל מה שהיה נפטר אם שמרה הוא עצמו: חייב · אפי' באונסין: ולא מיבעיא כו' · דפטור מן האונסין ואין לך לומר פשיעה היא זו שנמסרה לאחר: מרייהו · פוסויי"ר בלע"ז: מאן דחזא · אחד מן התלמידים ששמע מפיו דפטריה סבר שומר שמסר לשומר כו': הוו מפקדי לה · דלא מצו אמרי ליה אין רצוננו שיהא בידה: להא שמעתא · דר' יוחנן רביה: אי הכי לבעלים בעי לשלומי · שואל שהם השאילוהו לו: דאמרי ליה · בעלים לשוכר: לדעתך · כרצונך אם תרצה להשאילה לו ימי שכירותך אין אנו מקפידין הלכך הוא השאילה והבעלים אין יכולין לומר אין רצוננו: מסרן לבנו כו' · או שמסרן לבנו ולבתו הקטנים: בפניהם · בפני אותם הקטנים שלא יצאו לחוץ ויאבדו המעות:

על

שוכר דמיחייב בגניבה ואבידה · מכאן יש להוכיח דהלכה כמ"ד דשוכר כשומר שכר דמי וכן מוכח בריש אלמנה לכ"ג (יבמות סו:) וכן פרק השואל (לקמן דף צז: ושם) גבי מרימר בר חנינא אוגר כודנייתא לבי חוזאי*:

לאפוקי מדר' אמי · ה"ה דהוה מצי למימר לאפוקי מדשמואל דאמר פ"ג דשבועות (דף כה:) דשבועת ביטוי ליתא אלא ביכול להיות להבא אבל שבועה שזרק פלוני צרור לים פטור שאין יכול לומר שבועה שיזרוק והכא מיחייב שבועה כי נשבע שנאנסה אע"ג דליתא בלהבא:

רב אמר פטור · וא"ת והא תנן °פ"ג דגיטין (דף כט:) אם אמר טול הימנה חפץ פלוני לא ישלחנו ביד אחר וי"ל דאע"ג דאסור להפקידו ביד אחר מ"מ בשביל כך אינו חייב לפרוע:

אין רצוני שיהא פקדוני ביד אחר · אין לפרש דטעמא דחייב לר' יוחנן אליבא דאביי משום דשינה מדעת המפקיד ולכך יתחייב בכל האונסין אפי' באונסין שהיו ראוין לבא ברשות שומר הראשון דא"כ מאי פריך אביי לרבא לקמן לימא ליה ר' אמי לר' אבא מלאך המות מה לי הכא מה לי התם כו' והלא כיון דשינה מדעת בעל הפרה הוא חייב אפילו באונסין שהיו באין אפי' אם היתה ברשותו לכך הוצרך לתרץ שהשאיל מדעת בעלים אלא י"ל דהטעם הוא דחשיב כאילו פירש לו שאם ישנה מדעתו כגון שימסרנה לאחר שיהיה כאילו פשע בה וכל אונסין שיארעו לה שטכל לתלות שאם לא מסרה לאחר שלא היו נארעים חייב בה כגון אם מתה בבית שומר שני דיש לתלות דהבלא דאותו בית קטלה ושמא אם היתה בבית שומר הראשון לא היתה מתה שבריא בית אחד יותר מאחר והוי כפשע בה ויצאה לאגם שהוא מרעה שמן וטוב ומתה דחייב לאביי דאמר דהבלא דאגמא קטלה וכן לרב אם מסרה לאח"ו ומתה ברשותו חייב מהאי טעמא והיכא שלא פשע בה כגון לרב כשמסרה לבן דעת או שנעל בפניה כראוי ויצאה לאגם או שהוליכה בעצמו לאגם ומתה שם פטור אבל אם נעל בפניה שלא כראוי אע"פ שפשע אם מתה שם פטור כיון דאפילו נעל בפניה כראוי היתה מתה שם ואפילו למ"ד תחילתו בפשיעה וסופו באונס חייב היינו דוקא כמו צריפא דאורבני דאפשר אם לא פשע מתחילה לא היה נארע אונס של גניבה וכן מוכח פרק האומנין (לקמן דף עח: ושם ד"ה הוחמה) דתנן השוכר את הפרה להוליכה בהר והוליכה בבקעה והוחלקה פטור הוחמה חייב והשתא למ"ד תחילתו בפשיעה וסופו באונס חייב כי נמי הוחלקה אמאי פטור הלא תחילתה בפשיעה לענין הוחמה וסופה באונס לענין הוחלקה אלא משום דאפילו הוליכה בהר כל שכן דהוחלקה לכך פריך לקמן אביי לרבא שפיר ואפי' למ"ד תחילתו בפשיעה וסופו באונס פטור הכא כשמסר לשומר אחר חייב דהתם בצריפא דאורבני לא היה האונס ראוי להיות נארע עד שבאו גנבים אבל הכא אגלאי מילתא שאותו הבל ואותו מקום היה מסוכן יותר להמית בהמה זו דמיד שבאת שם התחיל החולי וכן קאמר אביי לקמן דאפי' למ"ד פטור הכא חייב:

דאם

רבינו חננאל

פעמים ששניהם באשם כגון שנגנבה ושניהן חייבין לשלם ונשבעו שמתה מחמת מלאכה דהיא הנאת ממון דבשבועתייהו פטרי נפשייהו מממונא באשם · שוכר בחטאת ושואל באשם כגון שמתה וכיחשו וטענו שמתה מחמת מלאכה ונשבעו בשקר שוכר דינו בשניהן אחד שפטור בשניהן ולא נהנה ממון בשבועתו בחטאת. שואל שבמתה כדרכה חייב ופטר נפשיה במתה מחמת מלאכה באשם · שוכר באשם ושואל בחטאת כגון שנגנבה וטענו מתה כדרכה ונשבעו בשקר שוכר שחייב בגניבה ממון ובשבועתו נפטר באשם שהרי בשבועתו על שקר נהנה ממון אבל השואל דבין גניבה ובין במתה כדרכה חייב ולא נהנה ממון חייב חטאת שנשבע בשקר' ולאפוקי מדר' יוסי דאמר כל שבועה שהדיינין משביעין אותה אין חייבין עליה משום שבועת ביטוי · איתמר שומר שמסר לשומר רב אמר פטור' ואמר רב חסדא [לאו בפירוש אתמר אלא] מכללא אתמר דהנהו גינאי דהוו מפקדי כל יומא (מפקדין) מרייהו גביה דההיא סבתא ואיגנבו ופטריה רב משום דלא יכלי למיטען אנת מהימנת לי בשבועה וההיא סבתא לא מהימנא לן בשבועה דהא אינהו כל יומא גבה דההיא סבתא הוה מפקדי למרייהו · ור' יוחנן אמר שומר שמסר לשומר חייב · ואמר אביי משום דיכול למימר אין רצוני שיהא פקדוני ביד אחר · ומותבינן עליה המפקיד מעות אצל חבירו צררן והפשילן לאחוריו או שמסרן לבניו הקטנים ונעל בפניהם שלא כראוי חייב שלא שמר כדרך השומרין · ודייקי' מינה טעמא דקטנים הא בניו (אבל) גדולים פטור ואמאי נימא אין רצוני שיהא

עין משפט נר מצוה

כג א מיי' פ"ז מהל' שבועות הל' ט סמג לאוין רמ:

[ועי' תוס' ב"ק נב: ד"ה סברוה]

כד ב מיי' שם הל' ג סמג לאוין רלח:

כה ג מיי' שם פ"ז הל' ב ופ"ח הל' ח והל' ו:

כו ד ה מיי' פ"א מהל' שכירות הל' ו ופ"ד מהל' נזקי ממון הל' ו ועי' בהשגות ובכ"מ ובל"מ סמג עשין פט טוש"ע ח"מ סי' רצא סעי' כו וסי' שא סעי' ה וסימן שה סעי' ג:

כז ו מיי' פ"א מהל' שכירות הל' ד סמג עשין פט טוש"ע ח"מ סי' רצא סעי' כו:

כח ז מיי' פ"ד מהל' שאלה ופקדון הל' ו סמג עשין פח טוש"ע ח"מ סי' רצא סעי' כ:

כט ח ט מיי' שם הל' ח טוש"ע שם סעי' כא:

[עי' תוס' גיטין כט: ד"ה כאן שנה ותוס' ב"ק יא: ד"ה אלא]

מסורת הש"ס

בפסוק גבי אשם גזילות כתיב בל"א ועיין שם

שבועות מט:

ב"ק יא: נו:

[גיטין כט:]

[ברכות ט' וש"נ]

[הבעלים רשות כצ"ל]

לקמן מב.

לקמן מב: עמ"ש תוס' בסס ר"ת]

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה נאנסה וכו' שכך הוא אע"פ:

גליון הש"ס

גמרא מ"ט דהא מסרה לבן דעת. עיין לקמן דף נ"ג ע"ב תוס' ד"ה אי תוס' ד"ה רב וכו' וא"ת והא תנן כו' בקסם בירושלמי ועיין שם:

שומר שמסר לשומר

רב - פטור

ר' יוחנן - חייב

לטעמיה דר' יוחנן

קושיא על ר' יוחנן

תשובות

על דעת אשתו ובניו הוא מפקיד, אמרי נהרדעי דיקא נמי דקתני או שמסרן לבנו ובתו הקטנים חייב הא לבנו ולבתו הגדולים פטור מכלל דלאחרים לא שנא גדולים ולא שנא קטנים חייב, דאם כן ליתני קטנים סתמא, שמע מינה, אמר רבא *הלכתא שומר שמסר לשומר חייב לא מבעיא שומר שכר שמסר לשומר חנם דגרועי גרעה לשמירתו אלא אפילו שומר חנם שמסר לשומר שכר חייב מאי טעמא דאמר ליה "את מהימנת לי בשבועה האיך לא מהימן לי בשבועה": אתמר פשע בה ויצאת לאגם ומתה כדרכה אביי משמיה דרבה אמר חייב, רבא משמיה דרבה אמר [א]פטור אביי משמיה דרבה אמר חייב כל דיינא דלא דאין כי האי דינא לאו דיינא הוא: לא מבעיא למ"ד תחילתו בפשיעה וסופו באונס חייב דחייב, אלא אפילו למ"ד פטור הכא חייב מ"ט דאמרינן הבלא דאגמא קטלה רבא משמיה דרבה אמר פטור כל דיינא דלא דאין כי האי דינא לאו דיינא הוא לא מיבעיא למ"ד *תחילתו בפשיעה וסופו באונס פטור דפטור אלא אפילו למ"ד [ב]חייב הכא פטור מאי טעמא? דאמרינן מלאך המות מה לי הכא ומה לי התם, ומודי אביי דאי הדרא לבי מרה ומתה דפטור מ"ט דהא הדרא לה וליכא למימר הבלא דאגמא קטלה [ג]ומודי רבא כל היכא *דאיגנבה גנב באגם ומתה כדרכה בי גנב דחייב מאי טעמא? דאי שבקה מלאך המות, בביתיה דגנבא הוה קיימא, אמר ליה אביי לרבא לדידך דאמרת "מלאך המות מה לי הכא ומה לי התם" האי דאותביה ר' אבא בר ממל לרבי אמי ושני ליה "בשנתנו לו בעלים רשות להשאיל" ולימא ליה "מלאך המות מה לי הכא ומה לי התם" א"ל לדידכו דמתניתו "אין רצוני שיהא פקדוני ביד אחר" איכא לאותבה להיא, לדידי דאמינא "אנת מהימנת לי בשבועה והאיך לא מהימן לי בשבועה" ליכא לאותבה כלל, מתיב רמי בר חמא [ד]*העלה לראשי צוקין ונפלה אין זה אונס וחייב הא מתה כדרכה הרי זה אונס ופטור, ואמאי לימא ליה *אוירא דהר קטלה אי נמי אובצנא דהר קטלה? הכא במאי עסקינן שהעלה למרעה שמן וטוב, אי הכי נפלה נמי? שהיה לו לתוקפה ולא תקפה, אי הכי אימא רישא [ה]עלתה לראשי צוקין ונפלה הרי זה אונס איבעי ליה למיתקפה? לא צריכא שתקפתו ועלתה תקפתו וירדה: אמר רבי יוסי כיצד הלה עושה סחורה בפרתו כו': אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבי יוסי, אמר ליה רב שמואל בר יהודה לרב יהודה אמרת לן משמיה דשמואל: חלוק היה רבי יוסי

אף

על דעת אשתו ובניו · על דעת שהנפקד מוסרו לאשתו ובניו הגדולים ואין יכולין לומר אין רצונו כו': **דיקא נמי** · דהאי דגדולים פטורין דוקא בניו נקט ולא אחרים: **דא"כ** · דלאחרים נמי גדולים פטור ליתני או שמסרן לקטנים סתמא: **בשבועה** · שלא פשע בה: **האיך לא מהימן לי** · ואני אומר שישנה בידו או אכלה או פשע בה: **פשע בה** · שלא נעל בפניה כראוי: **ויצאת לאגם** · מקום שאינה משתמרת שם אלא מזאבים ולא אלא גנבים ומיהו לא אכלוה לא זאבים ולא גנבים: **ומתה** · דהוי תחילתו בפשיעה שמא יטרפוה זאבים וסופו לא אבדה באותה פשיעה אלא בדבר שהוא אונס: **לא מיבעיא למ"ד** · לקמן בפרקין (דף מב·) גבי ההוא דאותיב זוזי דפקדון בצריפא דאורבני דהויא פשיעותא לגבי נורא ונטירותא לענין גנבי ואיגנוב וגניבה לגבי שומר חנם אונס הוא: **אלא אפילו למ"ד פטור הכא חייב** · דהתם ליכא פשיעותא אלא לענין נורא אבל הכא איכא למימר בפשיעה מתה שאם היתה בבית לא מתה ויציאתה לאגם היא פשיעת מיתתה דשמא הבל המלוי באגם קטלה: **מה לי הכא כו'** · אבל התם גבי זוזי אם שמרם כהלכתם דקי"ל (שם) כספים אין להם שמירה אלא בקרקע לא נגנבו ואע"ג דקי"ל בצריפא דאורבני אין דרך גנבים לבקש שם מעות ואונס הוא מיהו ע"י שלא שמר כדין שמירתם אבדו, אבל פרה זו אם היתה בבית כמי היתה מתה: **דאיגנבה גנב מאגם** · שזהו דבר שהוא פשיעה אלא יציאתה לאגם אע"פ שסופה מתה בי גנב חייב ולא אמר אי הוה בבית שומר כמי הוה מתה: **מ"ט** · משעת גניבה היא אבודה מן הבעלים, דאי כמי שבקה מלאך המות, בי גנב הוה קיימא, הלכך החיוב בא לו על שעת הגניבה: **הא דאותביה ר' אבא** · לעיל מהשוכר פרה והשאילה לאחר לימא אין רצוני כו': **ושני ליה בשנתנו לו הבעלים רשות** · אמאי דוחקיה לשנויי הכי לימא ליה "אם אירע בה אונס אחר" דמצינו למימר "אם היתה בביתו לא נאנסה" היה חייב, אבל זו מתה כדרכה, מלאך המות כמי בבית שוכר קטיל לה, ומדלא שני ליה הכי שמעינן למ"ד תחילתו בפשיעה וסופו באונס חייב, לא שנא אונס מלאך המות משאר אונסין: **לדידכו** · דאמריתו טעמא דשומר שמסר לשומר חייב משום "אין רצוני" איכא לאותובה להאי ומאי דניחא ליה לרבי אמי שני ליה, אנא לא סבירא לי לא אתקפתא ולא שינויא דלדידי דאמרי לעיל טעמא משום דלא מהימן ליה בשבועה ליכא לאותובה כלל שהרי שוכר עצמו נשבע לו כדתנן ישבע השוכר שמתה כדרכה: **העלה לראשי צוקין** · שומר שהעלה לראשי הרים חדים ומשופעים ונפלה: **אין זה אונס** · אלא פשיעה דדרכה ליפול: **הא מתה כדרכה** · בראש הלוק: **פטור** · דהוי סופו באונס: **אוירא** · ליכא: **אובצנא** · עייפות טורח המעלה: **למרעה שמן וטוב** · בדרך הרועים להעלות שם בהמות לרעות: **לתוקפה** · להחזיק בה שלא ~~בדרך הרועים~~: **עלתה** · מאליה: **שתקפתו** · על כרחו ועלתה ולא יכול להחזיק בה שחזקה היתה ממנו:

דאם כן ליתני קטנים סתמא · וא"ת תקשה לרב וי"ל דבניו נקט לרבותא דסד"א דעל דעת בניו הקטנים נמי מפקיד דרגילות הוא שלפעמים מוסר חפציו לבניו קטנים קמ"ל אי נמי לכך נקט בניו ולא נקט קטנים סתמא משום דבעי למידק הא גדולים הוי כדרך השומרים ומותר משום דעל דעת בניו הגדולים מפקיד אבל גדולים דעלמא אסור למסור אע"פ שאינו מתחייב בכך:

את מהימנת לי בשבועה · ולכך היכא שהשומר הראשון יכול לישבע על האונס או שהיו עדים בדבר פטור ואפי' מסר לאחר ומתה ברשותם כיון דאף בבית שומר הראשון היתה מתה דמלאך המות מה לי הכא מ"ל התם כו' וסובר רבא שזהו טעמו של רבי יוחנן ולא כאביי דאמר משום דאין רצוני כו' וכן הלכה כרבא ולא כר"ח דפסיק כאביי:

שהעלה למרעה שמן וטוב · דהשתא לא הוי פשיעה בהעלאה: **אי** הכי עלתה נמי · בשלמא לרבא דאמר מלאך המות כו' לא יצטרך להעמיד במרעה שמן וטוב ולכך העלה לראשי צוקין ונפלה חייב משום העלאה אע"פ שנפלה בע"כ שתקפתו וירדה ורישא דקתני אי עלתה פטור מיירי שתקפתו ועלתה וכן הנפילה היתה בתקפתו וירדה כמו בסיפא אבל לאביי דאוקמה במרעה שמן וטוב ולא פשע בהעלאה וחייב משום שפשע בנפילתה דמיירי שהיה יכול לתקפה ולא תקפה א"כ רישא נמי אפי' תקפתו ועלתה אמאי פטור ליחייב משום נפילה שהיה לו לו לשומרה שלא תפול דמסתמא נפלה דרישא הוי כמו נפלה דסיפא שהיה יכול לתקפה ומשני נפלה דרישא מיירי שתקפתו וירדה דומיא דעלתה דמיירי דתקפתו ועלתה ולא דמיא לנפילה דסיפא וא"ת אמאי נקט ברישא עלתה ובסיפא העלה והלא אין חילוק בין העלה מדעתו לעלתה בעל כרחו ובנפילה לבד הוה ליה לפלוגי דתקפתו וירדה הוה אונס לא תקפתו חייב וי"ל דרישא נקט עלתה לגלויי דנפלה הוי בע"כ וסיפא נקט העלה לגלויי דנפלה הוי שהיה בידו לתקפה ולא תקפה דומיא דהעלה שהיה בידו וא"ת וסיפא כיון דמיירי שהיה יכול לתקפה אמאי אוקמה במרעה שמן וטוב אפילו לא היה מרעה שמן וטוב לא פשע בהעלאה כיון שהיה יכול לשומרה מנפילה וי"ל כיון דאין צורך הבהמה בהעלאה זו פושע הוא שיש לו לחוש שמא ישכח ולא ישמרנה מליפול ולכך אם מתה היה חייב:

גזל

ל א מיי' פ"ג מהל' שכירות הל' י סמג עשין פח טוש"ע ח"מ סי' רנא סעי' ט:
לא ב מיי' שם הל' ט טוש"ע שם סעי' ו:
לב ג מיי' שם הל' י טוש"ע שם סעי' ט:
לג ד ה מיי' שם הל' ט טוש"ע שם סעי' י:
לד ו מיי' שם ועיין במ"מ טוש"ע שם סעי' יא:

נושאו
פשעה ויצאת לאגם ומתה כדרכה
תחילתו בפשיעה וסופו באונס

רבינו חננאל

שיהא פקדוני ביד אחר' ופריק רבא אליבא דאביי כל המפקיד על דעת שימסרם מי שנפקדין אצלו לבניו הגדולים ולאשתו הוא מפקיד דלא עדיף ליה ממונא דחבריה מדידיה וממונא דידיה אשתו ובניו נטרי ליה וכן הלכה דנהרדעאי דייקי מתני' כרבא · אמר רבא הלכת' שומר שמסר לשומר חייב ואפילו שומר חנם שמסר לשומר שכר דעלויי עלייה לשמירתו חייב והני מילי היכא דיכול למימר אנת מהימנת לי בשבועה האיך לא מהימן לי בשבועה ואי מיתבריר דאיהו נמי הוה מפקיד גביה כגון מעשה דגינאי בההיא סבתא פטור · איתמר פשע בה ויצאת לאגם ומתה כדרכה אביי משמיה דרבה אמר חייב · רבא משמיה דרבה אמר פטור · וקיימא לן בהא כאביי דאסיקנא והלכתא תחילתו בפשיעה וסופו באונס חייב · ומודה אביי דאי הדרא גבי מרה פטור דהא הדרא לה · ומודה רבא היכא דגנבה גנב מאגם ומתה כדרכה בי גנב מחייב מאי טעמא אי נמי שבקה מלאך המות בי גנב הוה קיימא · מתיב רמי בר חמא לאביי העלה לראשי צוקין פי' ההרים שעולין האבנים וצורים שלו כסכינים ונפלה אין זה אונס ודייקי' מינה *) הא מתה הוי אונס ופטור אמאי ונימא אוירא דהר קטלה ופרקי' זו אינה פשיעה שהרי העלה למרעה שמן וטוב אי הכי אפי' נפלה יהא פטור ודחינן התם מפני שהיה לו לתקפה כדי שלא תפול ולא תקפה · אי הכי הא דתנינן עלתה לראשי צוקין ונפלה הרי זה אונס אמאי הכא נמי נימא היה לו לתקפה כיון שלא תקפה מחייב ופרקי' סיפא כגון שנתחזקה עליו שהחזיק בה בכל כחו ומשכתו ועלתה ומשכתו וירדה ונפלה ומאי הוה ליה למיעבד הלכך פטור · ואע"ג דאמר רבא כל דיין דלא דאין כוותי לאו דיינא הוא לית הלכת' כוותיה דסוגיין דשמעתא כולה כאביי הוא דסלקא · אמר ר' יוסי כיצד הלה עושה סחורה בפרתו של חבירו אלא תחזיר פרה לבעלים · אסיקנא

מבנה
אב"י/רבא משמיה דרבה
מאי טעמא

[ב"ק יא: ע:]

[ב"ק כה: ע: נתי' לקמן מג. לג:]

[נ"ל דנגנבה יעב"ץ]

[לקמן נג:]

[לקמן פח:]

גליון הש"ס

תוס' ד"ה את וכו' ולא כר"ח דפסק כאביי · עיין קדושין דף נב ע"א תוס' ד"ה ביע"ל ועיין בחשן משפט סי' נג דף תלג ע"ב:

---

*) נ"ל טעמא דנפלה הא כו'.